ХРОНІКИ ЕВАКУЙОВАНОГО ТІЛА І ЗАГУБЛЕНОЇ ДУШІ

Анна Галас

halasann@gmail.com

+380679498006

Я, Галас Анна, погоджуюся на публікацію на сайті Укрдрамахаб. Мою п'єсу використовувати тільки за моєї згоди.

Дійові особи:

Я-ТІЛО: беземоційна, безчуттєва оболонка; говорить про себе в третій особі

Я-ДУША: емоційна та емпатична субстанція; говорить про себе в першій особі

Я-ТІЛО:

Шістдесят четвертого лютого тіло прокинулося пізніше, ніж у попередні ранки.

Тіло встало з ліжка, заварило собі каву, зробило ковток і, не відчувши смаку, поставило горнятко на стіл.

Потім тіло пішло до ванної кімнати, подивилося на себе в дзеркало, нічого там не побачило і відкрило кран.

Звук води не мав жодного ефекту, тому тіло навіть не спробувало прийняти душ.

Тіло вийшло на вулицю.

Тіло чуло, як співали пташки; бачило, як вишня – а може це черешня? – мала намір вкритися цвітінням; помітило, як над головою проскочила білка; звернуло увагу на те, як на озері поруч голосно сварилися качки.

Тіло ніяк не зреагувало і повернулося додому.

Я-ДУША: *(перебиває)*

Ні, НЕ ДОДОМУ! Просто у дім.

Я-ТІЛО:

Тіло живе у цьому домі вже місяць. А можливо, рік?

У тіла збилися всі налаштування і йому важко відстежувати дні.

Але основні програмні функції воно виконує.

Воно доглядає за трьома дітьми, яких виношувало дев’ять місяців під серцем, а потім випустило у цей світ.

Тіло годує дітей три рази на день. Інколи два.. або один.

Миє посуд. Пере, коли дитячий одяг вкривається шаром бруду.

От і все.

Ні, не все.

Тіло ще багато працює.

Тіло може працювати онлайн і його допомога зараз потрібна іншим тілам.

Допомога іншим допомагає тілу не заіржавіти.

Я-ДУША:

Колись давно, коли ми з тілом були ще одним цілим, я вирішила стати перекладачем.

Завдяки рокам практики зараз моє тіло може перекладати документи для інших тіл, тобто людей, які втікають від війни, без мого втручання.

Я-ТІЛО:

Тіло може працювати автономно.

Я-ДУША:

Намагаюся зафіксувати той момент, коли тіло від мене відмовилося.

Коли воно викинуло мене як оскаженілого чумного пса?

У перший день війни, коли бомби летіли по всій Україні?

Може саме в ту мить, коли мій розгублений син зайшов зранку до спальні і повідомив, що уроків в школі не буде, бо почалася війна?

Точно знаю, що коли моє тіло намагалося вивезти дітей з міста, мене вже в ньому не було.

В той момент я була поруч зі своєю покійною прабабусею, яка зморшкуватою рукою ритуально водила по червоному покривалу на нашому старому дивані, та розповідала мені, як ховала своїх малих дітей від бомбардувань у свіжовиритих могилах на кладовищі у Жмеринці, накриваючи їх подушками і ковдрами, бо хто ж буде скидати бомби на кладовище?

Раніше її розповіді про війну я слухала мовчки, а зараз питала у неї поради: Бабусю, що мені робити? Як вберегти дітей від війни?

Вона була найдобрішою з тих, кого я знала в цьому житті.

Як їй це вдалося?

Як вдалося не зненавидіти людство після того, як зник її батько, а її малу викинули з їхнього дому десь у Білій Церкві розквартировані там солдати новоствореної радянської армії, після того, як світова війна проїхалася танками по її молодих роках, забрала в могилу всіх братів та чоловіка, після того як втратила малого сина, бо не було можливості його лікувати… Не злічити скільки разів вона втрачала свій дім, щоб творити його знову і знову на новому місці..

Бабусю, як тобі вдалося через це пройти і не втратити віру і людяність?

Я ВТРАЧАЮ…

З кожною новою сторінкою цієї безглуздої війни висихають останні краплини моєї віри.

Харків, Чернігів, Київ…..

Чути звуки сирени: ***Київ! Тривога!***

Я-ДУША затуляє вуха руками та присідає. Я-ТІЛО стоїть незворушно. Сирена замовкає. Я-ДУША підводиться.

Я-ТІЛО:

У тіла зламалась сльозогінна функція.

За увесь час війни воно жодного разу не пустило сльозу.

Інколи очі вкривалися мокрою половою, але швидко висихали, напевно економлячи вологу, бо тіло забуває пити.

Тіло не розгубилося.

Воно почало позбавлятися болю через шкіру.

З прищавими обличчям та шиєю тіло стало більше схожим на підлітка, особливо в позиченому у старшого сина худі, бо тіло взяло речі тільки для дітей.

Я-ДУША:

Дім, у якому ми живемо, став пунктом прийому біженців.

Люди зупиняються у нас тимчасово, щоб зробити ковток повітря, і рухаються далі.

Подалі від смерті, голоду та страждання.

Більшість з них не знає куди їде, але добре розуміє від чого.

За спиною у них зруйновані будинки, закатовані родичі, страх смерті, а попереду – невідомість.

З більшістю з них ми б ніколи не перетнулися в мирному житті.

Ми жили в різних мильних бульбашках, які ніколи не зустрічалися в польоті життя.

Війна встромила розпечені голки в наші великі і малі бульбашки, і нас усіх з гуркотом повалила на землю.

Комусь пощастило впасти на сіновал і залишитись неушкодженим, комусь роздробило ребра, а когось розірвало на шматки.

І от ми усі, як сліпі кроти, повземо по землі в пошуках теплої людської душі, до якої можна пригорнутися і відчути себе живим.

Стало зовсім байдуже, хто був ким в минулому житті. Зараз ми всі свої.

Я-ТІЛО:

Старший син виголив собі півголови.

Підійшов до тіла і довго стояв біля нього, сподіваючись, що тіло помітить зміни і якось зреагує.

Тіло не помітило і не зреагувало.

Воно мило тарілку.

Я-ДУША:

Якби я була поруч, я б обов'язково звернула увагу.

Можливо, я б насварила, що стирчать неголені пасма.

Можливо, похвалила би за креативність.

Але я в цей час була далеко: в Бучі, в Ірпені, в Гостомелі.

Дивилася на усі звірства, які там відбулися, і кричала від болю та безпорадності.

Я-ТІЛО:

Тіло обійняло молодшу донечку, яка впала і сильно вдарилася.

Донечка міцно притиснулася до тіла і плакала.

Я-ДУША:

Я слухала її схлипування і думала про тих дітей, яких ніколи більше не притисне до себе таке заспокійливе тіло мами.

Чути звуки сирени: ***Львів! Тривога!***

Я-ДУША затуляє вуха руками та присідає. Я-ТІЛО стоїть незворушно.

Я-ДУША:

Сьогодні вперше за весь час війни моє тіло було змушене пройтися вулицями міста.

Мені довелося бути поруч з ним, тому що тіло в новому місці не може керуватися автоматичними налаштуваннями.

Без мене воно миттю опиниться під колесами якогось білого джипу, і який тоді був сенс рятувати його від війни?

Поки ми з тілом йшли по вулиці і озиралися довкола, я зловила себе на думці, що мене дратує білий колір.

Як зараз можна бути в білому?

Світ має бути щоденно у траурі, а не натягувати на себе білі пальта чи вигулювати білі чоботи по метених дорогах, коли у Маріуполі не залишилося живого місця на розтерзаному тілі міста.

Ще й дерева починають квітнути, і чомусь білим цвітом. Вони мають вкритися червоними зав'ялими квітами, а їх стовбури повинні замироточити багряною смолою.

Але ж ні! Білі пальта! Білий цвіт!

Я-ТІЛО:

- Мамусю, ти вмієш сміятися? – запитує молодша донечка.
- Вмію, - відповідає тіло.
- Покажи як, - наполягає малеча.

Тіло намагається відтворити радісний сміх, але не знаходить у своїй програмі необхідної функції. Тіло видає звук: ґе – ґе – ґе.

- Ні, так кажуть гуси, а не мами.

Я-ДУША:

Нам пощастило, що ми народилася подалі від кордону з мордором.

Це просто збіг обставин, який дозволив вижити в м'ясорубці війни, за який я відчуваю провину. Кажуть це нормально відчувати себе винним, в тому, що вижив… Провина вцілілого… Нехай…

Переді мною сидить жінка, яка дивом вирвалися з сином із пекла у Чернігові.

Моє тіло годує її вечерею, а я міцно її обіймаю і уважно слухаю.

Я готова її слухати стільки, скільки вона хоче говорити.

Минає третя година. Вп'яте розігріта вечеря стоїть перед нею на столі.

- Ми до останнього не вірили, що нас прийдуть вбивати.
  Навіть, коли канонади було чути на сусідній вулиці.
  Думали, пройдуть біля нашого дому і поїдуть далі.
  Три тижні сиділи в підвалі без світла при температурі -5.
  Навчилися розрізняти звуки різних ракет.
  Шансів, що нам вдасться втекти, майже не було.
  Спочатку було дуже страшно, а потім стало байдуже.
  Неможливо весь час боятися.
  Бомбили з літаків кілька разів на день за розкладом.
  Ракета потрапила до сусіда на кухню, але не розірвалася.
  Так і стоїть там.
  Ось бачите, це шматок ракети, яка впала неподалік.
  Пролетів над вухом і встромився в стіну.

Взяла собі на пам’ять. Є, мабуть, у мене ангел-охоронець.
Сина шкода. Він перестав говорити.

Дивлюся на її хлопця і хочеться вити вовком. Він такого ж віку, як мій син. Як йому з цим жити тепер?

Чути звуки сирени: ***Чернігів! Тривога!***

Я-ДУША затуляє вуха руками та присідає. Я-ТІЛО стоїть незворушно.

Я-ТІЛО:

Середня дочка малює замок.

- Мамо, тобі подобається мій малюнок?
- Угу, - відповідає їй тіло.
- А ти б хотіла жити в такому замку?
- Угу.
- А скільки б ти хотіла мати кімнат?
- Угу.
- А якщо наш дім розбомблять, де ми будемо жити?
- Угу.
- Ти мене чуєш?
- Угу.
- У мами знову програма зависла.

Тіло мовчки обіймає донечку. Це все, на що тіло здатно.

Я-ДУША:

Краматорськ! Вокзал! Дитячий коник, вкритий кров’ю!

Господи, як ти це допускаєш?

Я розлітаюсь на друзки.

Як пережити батькам, якщо вони живі?

У цю мить боюсь подивитись у бік своїх дітей.

Добре, що тіло живе своїм життям і у цей момент може обіймати донечок, які малюють казкові замки з жовто-блакитними прапорцями на баштах.

Я-ТІЛО:

Сьогодні у тіла багато клопотів.

Приїхала ще одна група людей. Вони голодні і втомлені.

Я-ДУША:

Переді мною сидить величезний чолов’яга і плаче як мала дитина.

Плакати його змусила не війна, а старенька бабуся, яка хотіла йому віддати останні харчі, бо їй і так вмирати скоро, а йому ще треба пожити, щоб внуків застати.

Колишній афганець, інвалід війни, майже сліпий на одне око, їхав до дочки.

Хотів йти на війну, але його не взяли.

Каже, що орки воювати не вміють, що командування в них тупе.

А я йому вірю. Я хочу йому вірити.

Я-ТІЛО:

Тіло слухає концерт у Стокгольмі.

Оркестр виконує «Плине кача», на екрані – кадри російських звірств в Україні.

Всі плачуть і стоячи аплодують.

Колективний катарсис.

Їм полегшало, вони пішли додому з відчуттям співпричетності до горя.

Тіло просто констатує факти.

Чути звуки сирени: ***Одеса! Тривога!***

Я-ДУША затуляє вуха руками та присідає. Я-ТІЛО стоїть незворушно.

Я-ДУША:

Світ під час війни стає чорно-білий.

Працює проста дихотомія: ти або живий, або мертвий; або свій, або чужий; або людина, або ні.

Мордорські орки відправляють трофейні дари своїм бабам і мамкам.

Умовна люська із мухосранська буде доношувати закривавлені труси зґвалтованої української жінки.

Що з цим робити?

Я б воліла нікого не ненавидіти.

Це почуття не моє, воно мені чуже.

В житті до війни я ніколи нікого не ненавиділа, знаходила виправдання навіть тим, хто кривдив навмисно.

Зараз ненависть висмоктує з мене всю кров, всю енергію та любов, яку б я мала віддавати своїм дітям, своєму чоловіку, батькам, друзям.

Вона заполонила кожен атом моєї душі і, як мордорські окупанти, вигнала з неї всіх, хто там жив раніше.

Невже так буде завжди?

Невже я ніколи не більше не зможу відновити цілісність своєї душі?

Невже ця окупація ненавистю триватиме до кінця моїх днів, коли б цей кінець не наступив?

Я-ТІЛО:

Сьогодні було тепло і тіло вийшло на вулицю.

До війни тіло любило такі дні.

Тіло завжди хотіло сидіти у лісі під сосною і писати.

Йому здавалося, що це дуже приємно.

Зараз тіло сидить під величезною сосною.

Пальці швидко бігають по клавіатурі.

Тіло нічого не відчуває, чомусь навіть промені сонця не гріють.

Кожного дня тіло слухає багато історій від людей, що втікають вій війни, але писати про них не може. Може тільки фіксувати те, що бачить навколо.

Я-ДУША:

З цим світом мене пов’язує одна ниточка.

Іноді вона стоншується і майже обривається, іноді навпаки стає такою грубою і міцною, що змушує вірити, що ця планета ще має шанс на порятунок.

Ця ниточка – це зовсім незнайомі люди, які простягають до тебе руки і витягують з безодні.

І не так важливо, чи вони пускають тебе в свій дім, чи приносять твоїм дітям домашніх пиріжків, чи просто стоять поруч, коли ти виєш від безпорадності і неможливості щось змінити.

Ця ниточка тягнеться до мене і від мене, зв’язує з тими, хто опиняється поруч випадково, але залишається в житті назавжди.

Колись я буду розповідати внукам про війну, як розповідала мені моя прабабуся. Я напишу про ті історії, які вечорами розповідали мені зовсім чужі, але такі рідні люди. Зараз я можу писати тільки про те, що відчуваю цієї миті. Все інше занадто болить і не дозволяє висловлювати себе словами.

А ще я обов’язково розповім про Святого Петра, який пустив нас у свій дім, про Святих Анну і Василя, які оточили нас своєю турботою, і про багатьох інших Святих, які дарували нам світло і не давали провалитися у вічний морок.

І можливо колись, коли ми повернемося додому, моє тіло дозволить повернутися і моїй душі.

І тоді ми разом обіймемо дітей і спробуємо розшукати втрачений сміх.

Моя бабуся часто сміялася, то може і я зможу?